

Csiki Varga Tamás:¹ Ambíció és kockázat: a német külpolitika lehetőségei is korlátjai Líbia kapcsán

Vezetői összefoglaló

- 2014 óta a „müncheni konszenzus” keretében fokozódó külpolitikai ambíció körvonalazódott Berlinben, aminek legutóbbi jelentős eredménye a január 19-i Líbia-konferencia.
- A német diplomácia sikere, amely, ha áttörést közvetlenül nem is, de mindenképpen látványos eredményt ért el a felek tárgyalóasztalhoz ültetésével, könnyen lehet kérészetű.
- Német szempontból ösztönzőleg hat a kormánypártok megújulási kényszere és az erős elvárás, hogy a 2017 óta béna kacsaként billegő CDU/CSU–SPD nagykoalíció cselekvőképességet mutasson, valamint Annegret Kramp-Karrenbauer védelmi miniszter személyes politikai ambíciói.
- Az aktív német szerepvállalás belső feltétele a társadalom támogatásának megnyerése a „békeművelti jelleg” hangoztatásával; külső feltétele pedig az ENSZ BT ezt támogató határozata és a berlini konferencián részt vevő felek együttműködése.
- Biztos kudarc várható, ha az európai fővárosok nem támogatják Berlint politikailag és katonailag; ha a Bundeswehr nem képes a feltételezett műveletben vezető szerepet vállalni; vagy ha a többi szereplő csak intermezzónak tekinti a berlini konferenciát és aláássa az egész folyamatot.

2020. január 19-én széleskörű nemzetközi konferencián² vitatták meg a líbiai konfliktusban közvetlenül érintett és közvetetten érdekelt felek a konfliktus enyhítésének lehetőségét. Az elmúlt hónapokban eszkalációs szakaszban lévő polgárháborúban, amelybe egyre növekvő mértékben avatkoznak be külső szereplők katonai erővel is, a Tripoliért folyó végső összecsapás előtti – talán utolsó – lehetőségként sikerült tárgyalóasztal mellé ültetni az ellenérdekelt feleket. A berlini Líbia-konferencia a harmadik látványos német külpolitikai kezdeményezés volt az elmúlt hét hónapban a Hormuzi-szoros térségében folytatandó haditengerészeti biztosító művelet és egy észak-szíriai biztonsági zóna létrehozása után, amelyek nem hogy nem jártak eredménnyel, de nem is voltak komolyan vehetők. Az értékelés a német külpolitika legutóbbi igen ambiciózus, ugyanakkor kockázatos kísérletének motivációit és az abban rejlő lehetőségeket tekinti át.

A cél: javítani a helyzeten, mielőtt még rosszabbra fordulna

A nemzetközi közösség vezető hatalmai és a regionálisan érintett szereplők számos alkalommal³ nekifutottak már a rendezés kérdésének, amelynek első lépéseit mindig az aktuális helyzetben kötendő fegyverszünet, az – elvben – érvényben lévő fegyverembargó tényleges betartása és betartatása, valamint a politikai tárgyalások megkezdése jelentik. 2019 végén, 2020 elején az országban látható katonai erővi-

¹ Csiki Varga Tamás (csiki.tamas@uni-nke.hu) az NKE EJKK SVKI tudományos munkatársa.

² A résztvevők között szerepeltek Algéria, az Egyesült Arab Emírségek, Egyiptom, az Egyesült Államok, Franciaország, a Kínai Népköztársaság, a Kongói Köztársaság, Nagy-Britannia, Németország, Olaszország, Törökország magas szintű politikai vezetői, az ENSZ líbiai külömbizottja, az Afrikai Unió, az Európai Unió és az Arab Liga képviselői. E tekintetben figyelemre méltó, hogy az ENSZ BT valamennyi állandó tagjai egyetértést mutatott, valamint, hogy nagy figyelmet fordítottak arra, hogy ne csupán „nyugati hatalmak és szervezetek” képviseltesék magukat, hanem az afrikai regionális szerveződések is szerepet vállaljanak. Ugyancsak említésre méltó, hogy a két háborúzó líbiai frakció vezetője, az ENSZ és a nemzetközi közösség nagy része által elismert líbiai egységkormány elnöke, Fájez esz-Szarrádzs és Halifa Haftar, a Líbiai Nemzeti Hadsereg vezetője nem voltak hajlandók egy légtérben tartózkodni és külön termekben követték az eseményeket, a multilaterális tárgyalások résztvevői pedig bilaterálisan tárgyaltak a két helyi főszereplővel – ami mindent elmond a kompromisszumkeresés nehézségeiről.

³ Így például különböző felállásban és célokról tárgyaltak a felek Párizsban (2017. július 25, majd 2018. május 29.), Palermóban (2018. november 12-13.) és Abu Dhabiban (2019. február 27.) is, de ezek az egyedi alkalmak nem hoztak áttörést.

szonyok (Haftar tábornok jelentős fölénye és a nemzetközileg ugyan elismert, de lényegében a fővárosba szorult Fájez esz-Szarrádzs kormányának igen korlátozott lehetőségei) és a fokozatosan erősödő török elköteleződés, hogy most már nyíltan, katonai erővel is beavatkozzanak a konfliktusba esz-Szarrádzs oldalán, kellemetlen emlékeket ébreszthetett a nemzetközi közösségekben – és elsősorban Európa országaiban. A párhuzamot pedig a szíriai konfliktussal vonhatták, ahol a külföldi hatalmak támogatásával megerősített helyi szereplők között elhúzódó, az ellenzéki ellenállás nagyvárosi központjait hónapokig, akár évekig ostromló katonai műveletekre került sor, elnyújtva a szenvedést, elmélyítve a pusztítást és a helyi lakosság százezreit kényszerítve menekülésre. Az 1,1 millió lakosú Tripoli elhúzódó ostroma, a polgárháborús frakciók egymás elleni maximális erőki-fejtése nemcsak újabb jelentős menekülthullámot indíthat a térségből, de a dzsihádisták szervezetek – így az „Iszlám Állam”/Daesh helyi szervezetei és az al-Káidához köthető szélsőséges csoportok – felszámolásától is elvonja a figyelmet és erőt. Az eszkalációval járó számos negatív következmény megelőzését is szolgálják a „berlini folyamat” első lépései, amelyek kimenete ugyan kétséges, mégis előrelépést jelenthet már önmagában azzal, ha a külső hatalmak valóban csökkentik a polgárháborús felek materiális támogatását és egy politikai kompromisszum irányába terelik őket.⁴

Ennek érdekében a január 19-i konferencián 12 ország vezetői és az ENSZ, az EU, az Afrikai Unió és az Arab Liga képviselői egyetértettek abban, hogy a líbiai konfliktusnak nem lehet katonai megoldása és közös érdek stabilan fenntartható tűzszünet kialakítása. Felszólították a két líbiai frakciót és az azokat támogatókat, hogy szüntessenek be minden katonai tevékenységet és a katonai erők, eszközök mozgását (azaz beszállítását Líbiába).⁵ A lehetséges rendezés érdekében több résztvevő is tett bizonyos „engedményeket”, így Fájez esz-Szarrádzs és Halifa Haftar elfogadta, hogy a közeljövőben képviselőket küldenek Genf-be, ahol az ENSZ szervezésében tárgyalhatnak; míg a nemzetközi szereplők úgy nyilatkoztak, hogy beszüntetik a katonai erők és fegyverek Líbiába szállítását bármely félnek. Utóbbi lépés elsősorban Törökország és Oroszország esetében bír nagy jelentőséggel, mert a becslések szerint mindkét nagyhatalom ezres nagyságrendben küldött már harcosokat Líbiába.⁶

A továbbiakban az ENSZ veszi át a tárgyalások vezetését és várakozások szerint a Biztonsági Tanács határozatban is megerősíti a berlini konferencia zárónyilatkozatában⁷ elfogadottakat. Az 51 pontos zárónyilatkozat a tennivalók hosszú listáját tartalmazza, kezdve a 2011 óta papíron érvényben lévő fegyverembargó betartásától és betartatásától, fegyverszünet kialakításán és az ENSZ líbiai műveletének (UNSMIL) hatékonyabb támogatásán át, a terrrorszervezetek elleni erőteljesebb fellépésig, amiknek a megvalósításáról egyelőre nem rendelkeztek.⁸ Ugyancsak szerepel e listán a líbiai biztonsági szektor átalakítása, amelynek kulcseleme az állami erőszakmonopólium helyreállítása; a humanitárius és emberi jogok tiszteletben tartása a konfliktus során; valamint

⁴ Mivel jelen írásnak nem célja sem a líbiai konfliktus részletes bemutatása, sem a lehetséges kimenetek előre jelzése, ehelyütt a német célkitűzések nehézségeit érzékeltetve annyit érdemes megemlíteni, hogy esz-Szarrádzs egységkormányát számos EU-tagállam mellett elismerte az Egyesült Államok és Kína is, és mellette szállt síkra Törökország, Haftar tábornok támogatói között pedig ott találjuk Oroszországot, Egyiptomot, az Egyesült Arab Emírségeket, az EU-tagállamok közül korábban Franciaországot és újabban a Törökországgal rivalizálva mozgolódó Görögországot is.

⁵ Katrin BENNHOLD – Melissa EDDY: [International powers call for ceasefire in Libya's long civil war](#), [online], 2020. 01. 19. Forrás: nytimes.com [2020. 01. 23.]

⁶ Phil STEWART – Aidan LEWIS: [Exclusive: U.S. sasy drone shot down by Russian air defenses near Libyan capital](#), [online], 2019. 12. 07. Forrás: reuters.com [2020. 01. 23.]; [Turkey's parliament approves military deployment to Libya](#), [online], 2020. 01. 02. Forrás: aljazeera.com [2020. 01. 23.]; Bethan MCKERNAN – Hussein AKOUSH: [Exclusive: 2,000 Syrian fighters deployed to Libya to support government](#), [online], 2020. 01. 15. Forrás: guardian.com [2020. 01. 23.]

⁷ [The Berlin Conference on Libya. Conference Conclusions](#), [online], 2020. 01. 19. Forrás: bundesregierung.de [2020. 01. 23.]

⁸ A fegyverembargó betartatása és egy fegyverszüneti megállapodás ellenőrzése két, teljesen más jellegű műveletet feltételez, ezeket külön kell kezelni. Előbbi haditengerészeti és határellenőrzési, utóbbi szárazföldi békefenntartó művelet lehetne – bár egyikről sem született most döntés, csak „a feladat megoldása” a cél, annak mikéntjét nem rögzítették. Biztosan eltér az országok hajlandósága a tekintetben, hogy melyik műveletben vennének, vehetnének potenciálisan részt, hiszen egyrészt az európai államok nem arról híresek, hogy könnyedén telepítenének nagyszámú szárazföldi katonai erőt egy válságövezetbe, másrészt a gyarmati múlt és a visszatérő nyugati beavatkozások emléke az afrikai országokat sem lelkesíti, hogy ilyen csapatokat fogadjanak.

gazdasági és pénzügyi reformok végrehajtása, amelyek az állam működésének anyagi erőforrásait – nem mellesleg pedig a stabil kőolaj-kitermelést és -kereskedelmet is – biztosíthatják. A fegyverszünetre vonatkozó tárgyalásokat egy esz-Szarrádzs és Haftar által kijelölt 5+5 fős katonai bizottság egyeztetései mentén, az ENSZ líbiai különmegbízottjának felügyelete alatt és támogatásával végzik. A zárónyilatkozat átfogó rendelkezéseinek megvalósítását a berlini konferencián résztvevő felek képviselőiből álló nemzetközi bizottság havonta megrendezendő tárgyalásai – politikai képviselők egyeztetései és technikai kérdések munkacsoport-ülései – révén tervezik biztosítani.

A német kezdeményező szerepet ösztönző tényezők

Mint arra a német külpolitikával kapcsolatban korábban már rámutattunk,⁹ 2014 óta a „müncheni konszenzus” keretében fokozódó ambíció körvonalazódott Berlinben, ami a 2017-es parlamenti választást követően, a kormánykoalíció meggyengülésének hatására alábbhagyott. 2019-ben Ursula von der Leyen „továblépése” az Európai Bizottság elnöki székébe, illetve az új védelmi miniszter, Annegret Kramp-Karrenbauer személyes ambíciói és bizonyítási kényszere¹⁰ ismét felélénkítette a cselekvőképes külpolitikáról szóló vitát Németországban. Ennek kezdetleges kísérleteit láthattuk 2019-ben két alkalommal is: először júliusban a Perzsa-öböl térségében stabilitást biztosító haditengerészeti műveletről egyeztettek a nyugati országok, és felmerült német hadihajók térségbe küldése is. Ettől gyorsan visszakoztak, és végül úgy látszik, francia vezetéssel ad hoc koalíció keretében szerveződik megfigyelő–ellenőrző művelet, amely 2020 februárjában veszi kezdetét, és egyelőre csupán Berlin „politikai támogatására” számíthat¹¹ – katonai szerepvállalásról eddig nem esett szó.¹² Másodszor októberben Annegret Kramp-Karrenbauer a semmiből (értsd: a Külügyminisztériummal folytatott előzetes koordináció nélkül) állt elő egy észak-szíriai biztonsági zóna kialakításának ötletével.¹³ Az elképzelés szerint nemzetközi felügyelet alatt kialakítandó és fenntartandó zónából semmi sem lett – sőt, az október-novemberi török katonai beavatkozás minden szempontból alaptalanná tette a felvetést is. E hamvában holt felvetéseket követte több hónapnyi szervezőmunka eredményeképpen a német diplomácia jelentős eredménye, a német médiában „áttörésként” ünnepezték¹⁴ berlini Líbia-konferencia.

Mi minden motiválja a német biztonság- és védelempolitikai vezetést arra, hogy tabudöntőgető – még ha többször nem is kellőképpen előkészített – kezdeményezésekkel próbálja dinamizálni külpolitikáját? A következő indokokat látjuk az elmúlt hónapok tevékenysége mögött:

- A német kormány külpolitikája (a CDU-t a választók 41%-a, az SPD-t 18%-a támogatja külpolitikai kérdésekben), és a terrorizmus elleni fellépés terén hozott intézkedései (a CDU-t 46%, az SPD-t 7% támogatja) általánosságban visszafogottan népszerűek¹⁵ – ezen érdemes lenne javítani.

⁹ CSIKI VARGA Tamás – ETL Alex: [A „müncheni konszenzus” és Németország stratégiai jövőképe](#), *SVKI Elemzések*, 2019/19, [online], 2019. 09. 19. Forrás: svkk-uni-nke.hu [2020. 01. 23.], 7.

¹⁰ CSIKI VARGA Tamás: [Vezetőváltás a német védelmi tárca élén](#), *SVKI Nézőpontok*, 2019/3, [online], 2019. 08. 12. Forrás: svkk-uni-nke.hu [2020. 01. 23.], 5-7.

¹¹ [European Maritime Awareness in the SoH \[EMASOH\]: political statements by the governments of Belgium, Denmark, France, Germany, Greece, Italy, the Netherlands and Portugal \(January 20, 2020\)](#), [online], 2020. 01. 20. Forrás: diplomatie.gouv.fr [2020. 01. 23.]

¹² Thomas WIEGOLD: [Deutschland unterstützt Frankreichs Marinemission in der Strasse von Hormuz. Jedenfalls politisch](#), [online], 2020. 01. 20. Forrás: augengeradeaus.net [2020. 01. 23.]

¹³ A javaslatról és a védelmi, illetve külügyminiszter közötti huzavonáról lásd: Thomas WIEGOLD: [AKK-Sicherheitszone in Syrien: UN-Mandat angestrebt, Rückendeckung der Kanzlerin, Uneinigkeit in der Bundesregierung \(Zusammenfassung\)](#), [online], 2019. 10. 23. Forrás: augengeradeaus.net [2020. 01. 23.]

¹⁴ [Der Durchbruch](#), [online], 2020. 01. 19. Forrás: spiegel.de [2020. 01. 23.]

¹⁵ [ARD DeutschlandTREND – Januar 2020](#), [online], 2020. 01. 09. Forrás: infratest-dimap.de [2020. 01. 23.]

- A kisebbik koalíciós partner SPD társadalmi támogatottsága évek óta csökken és a párt az eljelentéktelenedés szélén áll,¹⁶ nincsenek „saját témái”, cselekvőképtelennek tűnik. Ugyanakkor a kül- és biztonságpolitika terén sokszor a CDU/CSU koalícióval szembe menve belülről gyengíti a német külpolitikát – a „kerékkötő” képét egy sikeres külpolitikai kezdeményezés támogatása megváltoztathatja, még ha az SPD-nek konkrét feltételei is vannak azzal kapcsolatban, milyen szerepvállalást hajlandó támogatni (ld. lejjebb). Mivel a kormánykoalíció túlélte a november-decemberi pártkongresszusokat, és várhatóan ki is fogja tölteni hivatali idejét 2020-ig,¹⁷ így az együttműködés kényszerpálya is az SPD-nek.
- Annegret Kramp-Karrenbauer 2019. november 6-án, a müncheni Bundeswehr Akadémián elmondott beszéde¹⁸ is visszautalt a 2014-es „müncheni konszenzus” beszédekre¹⁹ annak érdekében, hogy meghaladja az „ambíciók nélküli kormányzat” jelenlegi képét. A védelmi miniszter tematizálni igyekszik a jelentősebb német külpolitikai szerepvállalást és ettől saját politikai pozíciójának erősödését is várja.
- Összességében az egész német kormány imázsának jót tenne egy az EU–török megállapodáshoz hasonló kül- és Európa-politikai siker, amely demonstrálná a német kormány cselekvőképességét a közelgő EU-elnökség előtt. Ehhez adott az is, hogy Ursula von der Leyen volt védelmi miniszter személyében élő kapcsolat van a német (védelem)politikai elit és az Európai Bizottság között, amely nagyobb befolyást szeretne gyakorolni az EU közös kül- és biztonságpolitikájára.
- Segítheti a „berlini folyamat” társadalmi támogattságának és az esetleges német katonai szerepvállalás elfogadottságának megalapozását az a „békeművelői” jelleg, béketeremtő narratíva, amit lehet felépíteni a fegyverszüneti tárgyalások, a fegyverembargó és a líbiai rendezés köré. Ezek olyan témák, amelyeket a koalíciós partner SPD is el tud fogadni. Jelzésértékkel jegyezzük meg: 2018-ban általánosságban a nagyobb nemzetközi szerepvállalást a lakosság 57%-a támogatta (a 2015-ös 66%-ról folyamatosan csökkenő tendenciával)²⁰. De ebben is inkább a puha hatalmi eszközöket részesítették volna előnyben: a diplomáciai eszközöket (85%) és a fejlesztéspolitikát (62%); a stabilizációs műveleteket már kevésbé támogatták (54%), míg a harci katonai beavatkozásokat jelentős mértékben elutasították (csak 27% támogatta, 30% részben egyetértett, 42% elutasította).²¹
- A német politikai elit és a társadalom számára is meggyőző érv, sőt alapvető feltétel²² lehet a további szerepvállalás mellett az is, hogy a „berlini folyamat” további lépéseihez várható az ENSZ BT formális felhatalmazása. Németország ugyanis jelenleg nem csupán részt vesz az ENSZ BT munkájában annak nem állandó tagjaként (2019-2020), de a január 19-i konferencián tárgyalóasztalhoz tudta ültetni a BT állandó tagjait, akik mind azzal a hivatalos állásfoglalással zárták a találkozót, hogy a fegyverszünet és fegyverembargó kérdésében, tágabb értelemben pedig a zárónyilatkozat elemei tekintetében konszenzussal támogatnak egy ilyen ENSZ BT határozatot a közeljövőben.
- Líbia bizonyos presztízserővel bír(hat) a német biztonság- és védelempolitika számára: a 2011-es nemzetközi beavatkozás megalapozása és végrehajtása során tanúsított német elhatárolódás és a részvétel

¹⁶ 2020 januárjában a pártok támogatottsága: CDU 27%, Grüne 23%, AfD 14%, SPD 13%, FDP 9%, Linke 8% (egyéb 6%). Forrás: [ARD DeutschlandTREND – Januar 2020](#)

¹⁷ Hogy más érvet emellett ne említsünk: 2020 júliusától fél éven keresztül Németország veszi át az EU soros elnöki feladatait – az unió egyik vezető politikai–gazdasági hatalmaként presztízsszempontról ez nehezen lenne elképzelhető egy kormányválság közepette, avagy ügyvivő kormánnyal új választásra várva.

¹⁸ [Rede der Ministerin an der Universität der Bundeswehr München](#), [online], 2019. 11. 07. Forrás: [bmvg.de](#) [2020. 01. 23.]

¹⁹ CSIKI VARGA – ETL, [A „müncheni konszenzus” és Németország stratégiai jövőképe](#), 7.

²⁰ [Sicherheits- und Verteidigungspolitisches Meinungsbild in der Bundesrepublik Deutschland. Ergebnisse und Analysen der Bevölkerungsbefragung – 2018. Forschungsbericht 118](#). 2018. [online], ZMsBW, Potsdam [2020. 01. 23.], 39.

²¹ [Sicherheits- und Verteidigungspolitisches Meinungsbild in der Bundesrepublik Deutschland](#), 43.

²² Az ENSZ BT felhatalmazása a német nemzetközi katonai szerepvállalás egyik feltétele szokott lenni, ez a német stratégiai kultúra szerves része. Bár egykor Koszovó, nemrég pedig Szíria esetében láttunk már arra példát, hogy Berlin BT-felhatalmazás nélkül is képes lehet cselekedni, ennek nagy a jelentősége.

teljes elutasítása volt a német védelempolitika legtöbb kritikát kapott döntése 2003 (Irak) óta. Most szimbolikus lehetne a „nem mi kezdtük, de mi zártuk le a konfliktust” érv, kiemelve a német diplomácia és puha hatalom cselekvőképességét (bár ez még a gyakorlatban igen messze van és felettébb bizonytalan).

- Tágabb értelemben a „berlini folyamatnak” EU-szinten is lehet biztonság- és védelempolitikai jelentősége, legalább három tekintetben. A legfontosabb, gyakorlati aspektusa az, hogy a líbiai konfliktus ismételt eszkalációjának rövid távú megakadályozása – így az Európa felé útnak induló menekültek és migránsok számának kordában tartása és a helyi terrorszervezetek elleni fellépés erősítése –, középtávon pedig Líbia stabilizálása minden európai ország érdeke. (Még akkor is, ha arról eltérnek az álláspontok, kinek kellene vezetnie az országot, mint ezt fent már jeleztük.) Adott esetben, ha a fegyverszünet és fegyverembargó ellenőrzésében az EU formális szerepet kapna (felkérést az ENSZ-től), mérsékelt terhelés és kockázat mellett ki lehetne próbálni az EU katonai és tervezési képességeit is, amelyek erősítésén 2016 óta sokat dolgozott az apparátus és a döntéshozók. Végül szimbolikus jelentősége lehet annak, hogy az EU javíthatna a Szolejmáni-likvidáláshoz köthető külpolitikai kudarcán (gyakorlatilag némaságán),²³ és végre cselekvő szerepben tűnhetne fel egy a biztonságát közvetlenül és jelentős mértékben befolyásoló válságban, nem csupán passzív szemlélőként.

Lehetőségek és kockázatok

A német diplomácia sikere, amely, ha áttörést közvetlenül nem is, de mindenképpen látványos eredményt ért el a felek tárgyalóasztalhoz ültetésével, könnyen lehet kérészéletű. Azon a jelentős bizonytalansági faktoron kívül, hogy a folyamat milyen irányban és meddig haladhat, és amely a nemzetközi és líbiai szereplők szándékaitól függ, Berlin aktivitása abban az esetben lehet fenntartható, ha a német védelempolitikai elit erre valóban kapható és a német társadalom az aktív szerepvállalás előnyeiről meggyőződhet. E tekintetben hangsúlyos határvonal lesz az esetleges német katonai szerepvállalás kérdése, amire nem biztos, hogy a Bundeswehr jelenleg minden tekintetben felkészült.²⁴

Amennyiben valóban az Európai Unió vállal fel egy megfigyelő–ellenőrző mandátummal bíró missziót, feltétlenül szükséges lesz, hogy az EU-tagállamok – elsősorban Franciaország és Olaszország²⁵ – ne hagyják cserben Berlint és ne menjenek egymással szembe a rendezés kérdéseit illetően sem. Hasonló „peremfeltétel” lehet, hogy szükség esetén az Egyesült Államok és a NATO szerepvállalása nélkül is cselekvőképes legyen a művelet, mivel az ENSZ BT-től orosz és kínai részvétel mellett kevésbé reális azt várni, hogy a NATO-t kérjék fel a rendezés egyes elemeinek végrehajtására. Hasonlóképpen, bár a brit részvétel egy a fegyverembargó betartását ellenőrző haditengerészeti műveletben meghatározó lehetne, a Brexit miatt leginkább ad hoc koalícióban valósulhat meg.

Biztos kudarc pedig abban az esetben várható, ha az európai fővárosok nem támogatják Berlint politikailag és katonailag; ha a Bundeswehr nem képes a feltételezett műveletben vezető szerepet vállalni; vagy ha a többi szereplő csak intermezzónak tekinti a berlini konferenciát és aláássa az egész folyamatot.

²³ ABLAKA Gergely, DEÁK András György, CSIKI VARGA Tamás, EGERESI Zoltán, ETL Alex, HÁDA Béla, JÓJÁRT Krisztián, KEMÉNY János, PÉCZELI Anna, PÉNZVÁLTÓ Nikolett, RÁCZ András, TÁLAS Péter: [Az amerikai–iráni viszony legújabb kiéleződésére adott nemzetközi válaszok](#), *SVKI Elemzések*, 2020/1, [online], 2020. 01. 15. Forrás: svkk.uni-nke.hu [2020. 01. 23.], 9-10.

²⁴ ETL Alex – CSIKI VARGA Tamás: [A Bundeswehr finanszírozása és készenléte](#), *SVKI Elemzések*, 2019/20, [online], 2019. 09. 20. Forrás: svkk.uni-nke.hu [2020. 01. 23.]

²⁵ Saját politikai–gazdasági érdekeik mentén Olaszország esz-Szarrádsz egységkormányát, míg Franciaország inkább Haftar tábornokot támogatta eddig. Bármilyen rendezésnek ezt felül kellene írnia.

Stratégiai Védelmi Kutatóintézet

NÉZŐPONTOK 2020/1.

Az „SVKK Nézőpontok” 2010 óta a Kutatóintézet külső munkatársainak tematikus szakpolitikai elemzéseit, értékeléseit közreadó, illetve a Kutatóintézet munkatársainak szubjektívebb szakmai véleményét közlő időszakos kiadvány.

Az NKE Eötvös József Kutatóközpontjának Stratégiai Védelmi Kutatóintézete független szakpolitikai kutatóintézet, a kiadványaiban megjelenő elemzések, állásponatok, vélemények nem feltétlenül tükrözik a szerkesztőség vagy a kiadó véleményét. Az elemzésben foglalt információk, adatok, megállapítások tájékoztatás céljából készültek.

Kiadó: NKE Eötvös József Kutatóközpont Stratégiai Védelmi Kutatóintézet

Szerkesztés és tördelés:

Etl Alex, Tálás Péter

A kiadó elérhetősége:

1581 Budapest, Pf. 15.

Tel: 00 36 1 432-90-92

E-mail: svkk@uni-nke.hu

ISSN 2498-843X

© Csiki Varga Tamás, 2020

© Nemzeti Közzolgálati Egyetem, 2020